

Det måste bli lättare att få vård

Regeringens utredare: Det behövs ny lagstiftning om vård av missbrukare. Med större rättssäkerhet. När ska man använda tvång? Vem har ansvar?

Text: Maria Wallin | Bild: Jens Lennartsson | [Prenumerera](#) | Artikel i [SocialPolitik nr 1 2010](#)

En halv miljon missbrukar eller är beroende av alkohol, narkotika, läkemedel och dopningsmedel i Sverige. Och gruppen växer.

Minst lika många har en riskabel konsumtion. Det innebär stora skadeverkningar för individen och kostnader för samhället:

- 2 200 alkoholrelaterade och 400 narkotikarelaterade dödsfall per år.
- 8 av 10 våldsbrott sker under påverkan av alkohol eller andra droger.
- 60 procent av klienterna inom kriminalvården har drogproblem.
- 385 000 barn lever med föräldrar som har missbruksproblem.
- 17 till 18 miljarder per år är kommunernas och landstingens direkta kostnader för missbruks- och beroendevården.
- Än högre belopp uppgår förtidspension och andra kontantersättningar till.
- Lägg därtill betydande samhällsekonomiska konsekvenser av produktionsbortfall och kriminalitet.

Ansvaret för missbruksvården är delat mellan kommunen (socialtjänst) och landstinget (hälso- och sjukvård). Men även staten, bland annat för tvångsvård (LVM) genom Statens

Institutionsstyrelses behandlingshem och för kriminalvården. Det behövs en förändring, anser Gerhard Larsson, regeringens särskilde utredare. För att stärka individens ställning och göra det lättare att få vård. Men också för att få bättre samordning och kontinuitet mellan olika slags vård och stöd. Gerhard Larsson presenterar tre möjliga tvångsmodeller. Den första innebär en justering av dagens LVM så att individens ställning stärks och en effektivare vårdkedja kommer till stånd.

Den andra innebär dessutom en ny form av öppen tvångsvård, flexibla vårdtider samtidigt som den totala vårdtiden kortas. Den tredje modellen innebär att LVM upphävs och LPT, lagen om psykiatrisk tvångsvård, även omfattar tvångsvård vid allvarligare fall av beroende och akut missbruk. Psykiatrin rustas för att bättre möta behoven vid missbruk/beroende.

maria.wallin[at]socialpolitik.com

Maria Wallin